

DEN PARLAMENTARISKA FÖRSAMLINGEN EURONESTS RESOLUTION ⁽¹⁾
om ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer, arbetslivserfarenhet och akademiska examensbevis inom ramen för Bolognaprocessen

(2016/C 193/04)

DEN PARLAMENTARISKA FÖRSAMLINGEN EURONEST UTFÄRDAR DENNA RESOLUTION

- med beaktande av den gemensamma Rigaförklaringen från EU:s toppmöte för det östliga partnerskapet (den 21 och 22 maj 2015) som bygger på Vilniusförklaringen och Warszawaförklaringen som antogs under de föregående åren i ett liknande sammanhang,
- med beaktande av Europaparlamentets resolution av den 23 oktober 2013 om den europeiska grannskapspolitiken: På väg mot en förstärkning av partnerskapet – Europaparlamentets ståndpunkt om 2012 års rapporter,
- med beaktande av den konstituerande akten för den parlamentariska församlingen Euronest av den 3 maj 2011,
- med beaktande av ministerkommunikén utfärdad i Jerevan med anledning av det fjärde Bologna Policy Forum och ministerkonferensen för det europeiska området för högre utbildning som anordnades den 14 och 15 maj 2015,
- med beaktande av den parlamentariska församlingen Euronests resolution av den 3 april 2012 om att stärka det civila samhället i de östra partnerskapsländerna, om samarbetet mellan regeringarna och det civila samhället samt om reformer som syftar till att öka det civila samhällets inflytande,
- med beaktande av den gemensamma Sorbonnedeklarationen om harmonisering av uppbyggnaden av det europeiska systemet för högre utbildning, som undertecknades den 25 maj 1998 i Paris av Frankrikes, Tysklands, Italiens och Förenade kungarikets utbildningsministrar,
- med beaktande av den gemensamma förklaring som undertecknades i Bologna den 19 juni 1999 av utbildningsministrarna från 29 europeiska länder (Bolognaförklaringen),
- med beaktande av Budapest–Wiendeklarationen av den 12 mars 2010 som antogs av utbildningsministrarna från 47 länder och som blev den officiella inledningen på det europeiska området för högre utbildning,
- med beaktande av den kommuniké som utfärdades av ministerkonferensen och det tredje Bologna Policy Forum som anordnades i Bukarest den 26 och 27 april 2012,
- med beaktande av den rörlighetsstrategi för det europeiska området för högre utbildning fram till 2020 som antogs vid ministerkonferensen för det europeiska området för högre utbildning som anordnades i Bukarest den 26 och 27 april 2012,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU av den 20 november 2013 om erkännande av yrkeskvalifikationer,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 28 september 2005 om att underlätta medlemsstaternas utfärdande av enhetliga viseringar för kortare vistelse till forskare,
- med beaktande av rapporten *Det europeiska området för högre utbildning 2015: Bolognaprocessens genomföranderapport*,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets rekommendation av den 23 april 2008 om en europeisk referensram för kvalifikationer för livslångt lärande,
- med beaktande av rådets slutsatser av den 12 maj 2009 om en strategisk ram för europeiskt utbildningssamarbete ("Utbildning 2020"),

⁽¹⁾ Antagen den 22 mars 2016 i Bryssel, Belgien.

- med beaktande av rådets slutsatser av den 11 maj 2010 om internationaliseringen av den högre utbildningen,
- med beaktande av rådets rekommendationer av den 28 juni 2011 om politiska strategier för att minska andelen elever som lämnar skolan i förtid och om att främja ungdomars rörlighet i utbildningssyfte,
- med beaktande av rapporten *Det europeiska området för högre utbildning 2012: Bolognaprocessens genomföranderapport*,
- med beaktande av slutrapporten från den internationella konferensen om finansiering av högre utbildning som anordnades i Jerevan i Armenien den 8 och 9 september 2011,
- med beaktande av Europaparlamentets resolution av den 23 september 2008 om Bolognaprocessen och studentrörligheten,
- med beaktande av Europaparlamentets betänkande av den 31 mars 2015 om uppföljning av genomförandet av Bolognaprocessen,
- med beaktande av de associeringsavtal som undertecknats av EU och Georgiens, Moldaviens och Ukrainas regeringar,
- med beaktande av stipendieprogrammen Erasmus+ och Erasmus Mundus,
- med beaktande av konventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (CETS nr 165, Lissabon, den 11 april 1997), och av följande skäl:
 - A. Ömsesidigt erkännande av examensbevis för högre utbildning mellan EU och länderna inom det östliga partnerskapet är fortfarande en komplicerad och kostsam process, trots de framsteg som gjorts i form av Bolognaprocessen och det europeiska området för högre utbildning.
 - B. Det är svårt och ibland till och med omöjligt för studenter från länderna inom det östliga partnerskapet att få sina kvalifikationer vederbörligen erkända i vissa EU-medlemsstater och ibland har studenter från EU liknande problem i länderna inom det östliga partnerskapet.
 - C. Hindren för erkännande av examensbevis och kvalifikationer kan stå i vägen för främjandet av akademisk och yrkesmässig rörlighet och kulturella förbindelser mellan båda parter och försvåra främjandet av akademisk forskning och övergripande framsteg på många vetenskapliga områden i Europa.
 - D. Det finns inget regelverk för likabehandling i samband med erkännande av yrkeskvalifikationer för medborgare från länderna inom det östliga partnerskapet eller medlemmar i det europeiska området för högre utbildning som deltar i Bolognaprocessen. Det hindrar många högkvalificerade yrkesutövare inom ett antal reglerade branscher, såsom hälso- och sjukvård och socialt arbete, utbildning, arkitektur och byggindustrin (t.ex. byggnadsingenjörer), och många andra från att vidareutveckla sina färdigheter genom att utöva dem inom EU, vilket både hindrar dem från att ta med sig värdefulla kunskaper tillbaka till sina hemländer och att fylla luckor inom högkvalificerade yrken i EU:s medlemsstater.
 - E. Det finns ett stort behov av att utveckla mer forskningsinriktade institutioner, inbegripet doktorandutbildningar, i länderna inom det östliga partnerskapet, vilket skulle ge lokala studenter större möjligheter till en karriär som forskare.
 - F. Metoderna för erkännande av kvalifikationer skiljer sig åt både inom EU och mellan EU och de länder inom det östliga partnerskapet som deltar i Bolognaprocessen/det europeiska området för högre utbildning.
 - G. Det förekommer ingen harmonisering av processen för erkännande av utländska kvalifikationer, och det saknas också en kostnadseffektiv mekanism för reaktiv information i de länder som deltar i Bolognaprocessen/det europeiska området för högre utbildning.
 - H. I mer än två tredjedelar av de deltagande länderna är det anstalterna för högre utbildning som fattar de slutgiltiga besluten om erkännande av utländska kvalifikationer.

- I. Det förekommer fortfarande farhågor i fråga om rättvisa, öppenhet, normer och ansvarstagande när det gäller ett flertal anstalter för högre utbildning i många av länderna inom det östliga partnerskapet.
- J. Korruption, onödig byråkrati, en konservativ inställning, osäkerhet och föråldrade mentaliteter påträffas fortfarande vid anstalter för högre utbildning i länderna inom det östliga partnerskapet och ibland också i EU. Detta måste åtgärdas och motverkas.
- K. Nätverket av nationella informationscentrum rörande erkännande av akademiska betyg (Enic/Naric) är det främsta nätverket för informationsutbyte om erkännande och utvecklar verktyg för erkännande av förfaranden, policyer och praxis. Det har potential att informera allmänheten och sina partner och att hjälpa medlemsländer och viktiga politiska organ att förstå erkännandeprocessen. Nätverket kan dessutom öka anpassningen av nationella lagar och förfaranden till EU:s bestämmelser.
- L. Universitet är platser som främjar utveckling av nya idéer och är beroende av yttrandefrihet och tankefrihet för att kunna göra framsteg på det akademiska området. Detta kan stå i konflikt med politiskt motiverade krav och leder ofta till att studenter trakasseras eller till och med till brott mot deras mänskliga rättigheter.
- M. Erasmus+-program är viktiga verktyg för att modernisera anstalter för högre utbildning både i EU och i länderna inom det östliga partnerskapet, stimulera till internationellt samarbete med EU:s institutioner och bidra till reformer av högre utbildning och större rörlighet för studenter.

Allmänna principer

1. Euronest slår fast att ömsesidigt erkännande av högre utbildning av god kvalitet för studenter både i EU och i länderna inom det östra partnerskapet, liksom ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer för viktiga reglerade yrken och fullständigt erkännande av arbetslivserfarenhet som förvärvats på båda sidor, kan vara en viktig förutsättning för att stärka och förbättra de kulturella och socioekonomiska förbindelserna och främja fred, utveckling, välbefinnande och stabilitet.
2. Euronest gläder sig över att associeringsavtal har undertecknats med tre länder inom det östliga partnerskapet och ser fram emot denna utvecklings positiva inverkan på ömsesidigt erkännande av examensbevis, kvalifikationer, färdigheter och arbetslivserfarenhet. Euronest anser att det är en viktig prioritering att skapa meningsfulla och långvariga samarbetsmetoder med de andra länderna inom det östra partnerskapet och att garantera fortsatt samarbete på detta och andra områden. Euronest noterar samtidigt att associeringsavtalen erbjuder avancerade kommunikations- och samarbetsverktyg på regerings- och parlamentsnivå och skulle kunna ligga till grund för ytterligare samarbete, inbegripet genom att upprätta nationella informationscentrum rörande erkännande av akademiska betyg, införa ett gemensamt europeiskt yrkeskort (*European Professional Card, EPC*) för EU och det östliga partnerskapet och utveckla kostnadseffektiva informations- och varningsmekanismer med hjälp av informations-systemet för den inre marknaden (IMI) mellan EU och dess östliga partnerländer.
3. Euronest påpekar att Bolognaprocessen inte är ett envägssystem, utan att det snarare har som syfte att främja utvecklingen av den högre utbildningen och den akademiska rörligheten mellan EU och länderna inom det östliga partnerskapet, och att deltagare på båda sidor bör få förbättrad tillgång till anstalter för högre utbildning, erkännande av examensbevis, stipendieprogram och fullt godkännande i olika system för högre utbildning på villkor att alla nödvändiga akademiska kriterier har uppfyllts.
4. Euronest betonar att den nuvarande situationen, där ihållande systemiska problem gör det svårt för många studenter och unga yrkesutövare från länderna inom det östliga partnerskapet att automatiskt få sina examensbevis eller yrkeskvalifikationer erkända i EU, utgör ett allvarligt hinder för arbetstagarnas fria rörlighet och utveckling av goda relationer mellan de två sidorna.
5. Euronest noterar att den socioekonomiska utvecklingen i länderna inom det östliga partnerskapet kan främjas betydligt genom tillgång till utexaminerade, yrkesutövare och entreprenörer som har tillägnat sig nya erfarenheter utomlands, vilket i sin tur stimulerar till nya idéer och processer och bidrar till att sprida värderingar och know-how, stärka lokala universitet, öka utländska investerarens förtroende och förebygga stagnation.
6. Euronest anser att det finns ett stort behov av att stoppa kompetensflykten av talangfulla ungdomar från länderna i det östliga partnerskapet till väst, vilket berövar deras länder nödvändig expertis som kan bidra till samhällsförbättringar och hållbar utveckling.

7. Euronest betonar behovet av att alla parter som deltar i det östliga partnerskapet både i lag och i praktik garanterar fullständig tillgång till högre utbildning för alla, utan diskriminering på grundval av kön, religion, etnicitet eller politiska åsikter. Euronest noterar att universitet är erkända över hela världen som platser för lärande och yttrandefrihet, och att främjande av akademisk excellens bäst kan åstadkommas genom att skydda studenter från alla former av förföljelser och trakasserier.
8. Euronest anser att kommissionen bör prioritera samarbete med de relevanta akademiska, administrativa och offentliga myndigheterna och studentorganisationerna eller studentrepresentanterna i syfte att sätta fokus på de farhågor som studenter och yrkesutövare från länderna inom det östliga partnerskapet upplever, så att man kan identifiera särskilda problem i regionen och finna lösningar.
9. Euronest betonar att regeringarna inom det östliga partnerskapet måste intensifiera sina ansträngningar för att införa lämpliga system för kvalitetsstyrning och kvalitetssäkring i samarbete med universitet och de nationella myndigheter som har ansvaret för särskilda reglerade yrken, i syfte att erbjuda sina medborgare lämpliga möjligheter att berika sina studier och erfarenheter, även i EU.
10. Euronest noterar med oro att det fortfarande finns seglivade obalanser i könsfördelningen inom vissa utbildningsområden i länderna inom det östliga partnerskapet, och anser att lika tillgång till alla nivåer för båda könen, särskilt till högre utbildning, bör främjas aktivt och stimuleras genom riktade stipendier som ökar den positiva särbehandlingen.
11. Euronest påpekar att nu när viseringsliberalisering har åstadkommit för samtliga länder inom det östliga partnerskapet utom Vitryssland är fler studenter från regionen intresserade av att studera i EU. Euronest uppmanar därför EU:s institutioner att utöka förhandlingarna om viseringsliberalisering med Vitryssland i avsikt att främja rörlighet för studenter mellan EU och alla länder inom det östliga partnerskapet utan undantag.
12. Euronest understryker att universitetens oberoende och fullständiga separation från staten och politiska intressen är grundläggande och oundgängliga villkor för ett kvalitativt och EU-förenligt utbildningssystem. Euronest betonar att rättvis finansiering av universitet är ett nödvändigt steg i denna riktning och inte bör ha något att göra med staten eller politiska intressen utan i stället vara kopplad till prestationer, antal studenter och akademiska resultat.
13. Euronest uppmanar universiteten i länderna inom det östliga partnerskapet att anpassa sitt utbildningsutbud till behoven på arbetsmarknaden.
14. Euronest uppmanar universiteten både i EU och i länderna inom det östliga partnerskapet att aktivt eftersträva ömsesidigt samarbete och erfarenhetsutbyten samt att upprätta permanenta mekanismer för dialog för att bättre kunna få till stånd förändringar i det sistnämnda området.
15. Euronest erkänner den viktiga roll som nätverket Enic/Naric har på de olika områdena som rör akademiskt erkännande och erkännande inom reglerade och icke reglerade yrken, och anser att det är nödvändigt att ytterligare främja utvecklingen av detta nätverk, inbegripet att utveckla funktionen och rollen för nationella centrum i länderna inom det östliga partnerskapet.

Examensbevis inom ramen för Bolognaprocessen

16. Euronest välkomnar att alla länder inom det östliga partnerskapet är medlemmar i det europeiska området för högre utbildning och att de, trots flera skillnader i genomförandet av Bolognaprocessens principer, strävar efter att nå samma standard för högre utbildning som i resten EU (standarderna och riktlinjerna för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning), samt att automatiskt och omedelbart erkännande av alla examensbevis från högre utbildning är huvudmålet i hela regionen.
17. Euronest välkomnar beslutet från 2015 års ministerkonferens om Vitrysslands anslutning till det europeiska området för högre utbildning och anser att denna utveckling är ett bevis för Bolognaprocessens inkluderande karaktär. Euronest uppmanar Vitryssland att göra sitt system och sin praxis för högre utbildning förenliga med dem i andra länder inom det europeiska området för högre utbildning.
18. Euronest anser att Bolognaprocessens verktyg, särskilt den europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF) och det europeiska systemet för överföring av studiemeriter (ECTS), för närvarande tillämpas på ett korrekt sätt av länderna inom det östliga partnerskapet i fråga om deras respektive nationella referensramar för kvalifikationer och nationella system för överföring av studiemeriter som har harmoniserats med Bolognaprocessens verktyg, och att de kriterier som ska erkännas av EU:s motsvarande myndigheter inom projektet European Area of Recognition (EAR) för automatiskt erkännande av examensbevis – trots att det fortfarande finns utrymme för förbättringar – bör leda till snabbare och utökad erkännande av examensbevis för studenter från länder inom det östliga partnerskapet.

19. Euronest betonar behovet av att förbättra samarbetet mellan utbildningsinstitutioner i EU och i länderna inom det östliga partnerskapet för att utbyta erfarenheter, eftersom dessa institutioner i de flesta länder är de som hanterar erkännande av utländska examensbevis för akademiska ändamål.
20. Euronest konstaterar att de statliga utgifterna för högre utbildning varierar stort mellan länderna inom det östliga partnerskapet, och att detta också är fallet i EU:s medlemsstater. Euronest beklagar trots detta att den andel av BNP som går till högre utbildning i många länder inom det östliga partnerskapet och i angränsande EU-medlemsstater är bland den lägsta inom det europeiska området för högre utbildning, vilket gör tillfredsställande utveckling på detta område svår eller omöjlig.
21. Euronest noterar att Bolognaprocessens indelning i tre nivåer för högre utbildning (fil. kand., MA och FD) till största delen respekteras i länderna inom det östliga partnerskapet, trots att den inte tillämpas på samma sätt i hela det europeiska området för högre utbildning, men att det finns ett problem med en betydande brist på doktorandutbildningar eller tillgänglig finansiering för studenter i dessa länder, vilket är den viktigaste anledningen till att de flesta potentiella kandidater strävar efter att doktorera någon annanstans.
22. Euronest betonar att eftersom anstalterna för högre utbildning till stor del själva ansvarar för att kvalitetskontrollkriterier och förfaranden för utfärdande av examensbevis uppfyller villkoren i Bolognaprocessen och konventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Euroregionen (Lissabonkonventionen) finns det ett stort behov av att utveckla mer autonoma och starkare anstalter för högre utbildning i länderna inom det östliga partnerskapet, och kommissionen och Europeiska utrikestjänsten uppmanas därför att undersöka sätt att främja denna utveckling tillsammans med nationella myndigheter.
23. Euronest uppmanar med kraft regeringarna och parlamenten både i länderna inom det östliga partnerskapet och i EU-medlemsstaterna att sträva efter ett bättre genomförande i sin nationella lagstiftning av principerna i Lissabonkonventionen, både i fråga om kvaliteten på de examensbevis som utfärdas nationellt och underlättande av automatiskt erkännande av utländska kvalifikationer.
24. Euronest påpekar att förekomsten av s.k. bluffuniversitet och falska ackrediteringsorgan och bristen på jämförbara, förenliga och samordnade nationella system i fråga om genomförandet av Bolognaprocessen och det europeiska området för högre utbildning fortfarande är de största orsakerna till att många organ i EU inte har möjlighet att automatiskt erkänna kvalifikationer som utfärdats i länderna inom det östliga partnerskapet.
25. Euronest uppmanar regeringarna på båda sidor att intensifiera sina ansträngningar för att bygga upp förtroendet för systemet för högre utbildning, särskilt genom att säkerställa lika villkor för antagande och examination och för tillgång till resurser och faciliteter samt lika rätt till stipendier och framför allt genom att se till att examensbevis utfärdas bara till studenter som uppfyller alla de villkor och krav på studieresultat som ingår i den europeiska referensramen för kvalifikationer för den berörda kvalifikationen.
26. Euronest uppmanar med kraft EU:s organ, men också universiteten, att undersöka och identifiera meningsfulla sätt att stödja studenter från länderna inom det östliga partnerskapet genom att öka antalet och synligheten för akademiska stipendier som riktar sig till studenter i dessa länder, med hjälp av unionens olika verktyg men också genom att uppmana nationella regeringar, stiftelser och icke-statliga organisationer att ta hänsyn till behoven hos studenter från dessa länder, som i många fall har en underprivilegierad ekonomisk bakgrund och trots goda studieresultat upplever finansiella hinder för studier i EU.
27. Euronest ser med glädje på att länderna inom det östliga partnerskapet deltar aktivt i Erasmus+ och att deras budgetutnyttjande är mycket högt. Euronest beklagar därför att den finansiering som finns tillgänglig för länderna inom det östliga partnerskapet under dessa program för 2014–2020 har förblivit mer eller mindre lika stor som under den föregående budgetperioden.
28. Euronest anser att man för att kunna uppnå målet om ökat samarbete måste öka de ekonomiska resurser som står till buds för EU:s stipendieprogram såsom Erasmus+ och särskilt inrikta sig på studenter från länderna inom det östliga partnerskapet och upprätta ett särskilt kapitel för denna region i EU:s finansieringsprogram, vilket är av ytterst stor strategisk och kulturell vikt för unionen.

Yrkeskvalifikationer och arbetslivserfarenhet

29. Euronest anser att ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer är nödvändigt för att säkra flera kritiska steg i utvecklingen hos båda parter i det östliga partnerskapsprojektet, inbegripet förbättring av den tillfälliga rörligheten för yrkesspecialisering, vilket ökar möjligheterna för medborgare från länderna inom det östliga partnerskapet att förvärva nya färdigheter som kan användas för att förbättra deras professionella insats i hemlandet men också för att fylla allvarliga luckor på arbetsmarknaden hos båda parter.

30. Euronest noterar att trots att yrkeskvalifikationer är nära kopplade till förbättring av erkännande av examensbevis inom ramen för Bologna-processen finns inget särskilt dokument som i likhet med direktiv 2013/55/EU reglerar denna fråga inom EU, EES och Schweiz och som för närvarande omfattar länderna inom det östliga partnerskapet. Euronest efterlyser därför nya initiativ som syftar till att ge denna prioritet en verkligt kontinental karaktär.
 31. Euronest uppmanar kommissionen och Europeiska utrikestjänsten att tillsammans med regeringarna i det östliga partnerskapet undersöka möjligheten att upprätta en ny ram för det europeiska grannskapet, i syfte att utöka systemet med europeiska yrkeskort till dessa partner. Euronest hoppas att detta verktyg skulle leda till förnyad och mer dynamisk yrkesmässig rörlighet i EU och dess grannskap och hjälpa till att fylla kompetensluckor inom ett antal olika yrken, med ömsesidiga fördelar för alla sidor.
 32. Euronest betonar att allt samarbete för ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer bör inriktas på att förbättra möjligheten för yrkesutövare från båda sidor att stärka sina kunskaper, sin praxis och sin rörlighet utan att äventyra tillgången på arbetskraft i länderna inom det östliga partnerskapet eller skapa obalanser i EU.
 33. Euronest efterfrågar utveckling av ett gemensamt förfarande för erkännande av yrkeskvalifikationer och uppmanar regeringarna i det östliga partnerskapet att utveckla och genomföra tillförlitliga och öppna förfaranden för erkännande av yrkeskvalifikationer, allra först för de reglerade yrkena.
 34. Euronest anser att ömsesidigt erkännande av kvalificerade arbetstagares arbetslivserfarenhet är en mycket viktig del av att utveckla en dynamisk arbetsmarknad i EU, och att grundläggande kriterier bör fastställas som kan delas mellan medlemsstaterna och andra partner för att registrera och kvantifiera arbetstagares viktiga arbetslivserfarenhet.
 35. Euronest anser att EU:s medlemsstater och länderna inom det östliga partnerskapet utöver att tillämpa kriterier för kvalitet, öppenhet och integritet också bör se till att nationella myndigheter som hanterar yrkeskvalifikationer och alla föreningar och arbetsgivarorganisationer som hanterar erkännande av arbetslivserfarenhet gör sitt yttersta för att undvika alla former av diskriminering på vilka som helst grunder (kön, religion, etnicitet eller ursprungsland, inbegripet alla länder inom det östliga partnerskapet).
 36. Euronest uppdrar åt sina medordförande att översända denna resolution till Europaparlamentets talman, rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Europeiska utrikestjänsten samt till regeringarna och parlamenten i EU-medlemsstaterna och i de länder som ingår i det östliga partnerskapet.
-